

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานคร นครหลวงของประเทศไทยมีความเจริญแบบอารยธรรม
ชั้นสูงทั้งในด้านการศึกษา การคมนาคม การพาณิชย์ วัฒนธรรม อุตสาหกรรม เป็นที่
ตั้งของสถาบันทางราชการต่าง ๆ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้
เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้านจนกระทั่งทำให้กรุง เทพกลายเป็น
เมืองหลวงที่มีความหลากหลาย ผสมผสานระหว่างความเจริญแบบอารยธรรมตะวันตก
กับอารยธรรมตะวันออก ความยากจนกับความร่ำรวย ความสะดวกสบายกับความ
ลำบาก ความเรียบง่ายกับความซับซ้อน กรุงเทพมหานครจึง เปรียบเสมือนเมืองคัน
แบบที่หัวเมืองอื่น ๆ ในประเทศนำไปเลียนแบบ

จากความเจริญในทุก ๆ ด้านของกรุงเทพมหานครนี้เอง ปัญหาที่เกิด
ตามมาเป็นเงาคามตัว ได้แก่ปัญหาการเพิ่มของประชากร ความแออัดของที่อยู่
อาศัยสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาทางสังคมและความยากจน
ปัญหาแรงงาน เป็นต้น สภาพการณ์ของกรุงเทพมหานคร เป็นตัวกระตุ้นให้
ประชาชนชาวกรุง เทพมีชีวิตที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน การต่อสู้เพื่อการทำงานและ
อาชีพเพื่อความอยู่รอด จนบางครั้งจะประสบกับความไม่แน่นอนของอนาคตจนทำให้
เกิดความขัดแย้งในชีวิต เกิดความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันการที่กรุง เทพได้เกิด
การขยายตัวออกเป็นเมืองใหญ่ อันเป็นผลของการพัฒนาประเทศ การพัฒนาและนำ
เทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินชีวิตปัจจุบัน จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบของสังคมที่มี
ความเบี่ยงเบนและยังไม่เป็นระบบที่ดี ทางด้านประชากรมีจำนวนประชากรใน
กรุง เทพได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วถึง จะเห็นได้ว่าในปี 2523 ประชากรของ
ประเทศไทยมี 44,824,540 คน เป็นประชากรที่อยู่ในกรุง เทพ 4,697,071 คน
เมื่อปี 2530 มีประชากรทั้งประเทศ 53,605,000 คน เป็นประชากรอาศัยอยู่

ในกรุงเทพฯ จำนวน 5,472,854 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2530) จะเห็นว่าจำนวนประชากรของกรุงเทพฯได้เพิ่มสูงขึ้นมากทั้ง ๆ ที่พื้นที่ของกรุงเทพฯมิได้มีการขยายตัวออกไปได้เลย ปัญหาดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาความขาดแคลนที่อยู่อาศัย ปัญหาของการเกิดแหล่งเสื่อมทราม หรือชุมชนแออัดเพิ่มมากขึ้น จากเดิมประชาชนจำนวนมากที่ทำงานในเมืองจำเป็นต้องหาที่อยู่อาศัยแถบชานเมือง การติดต่อดูธุรกิจ ซึ่งมีสถานประกอบการอยู่ในเมือง สถานศึกษาเกือบทุกระดับโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา ที่ได้จัดตั้งไว้เป็นเวลายาวนาน มักจะมีแหล่งที่ตั้งอยู่กลางใจเมือง จึงก่อให้เกิดปัญหาเชื่อมโยงต่อมา คือปัญหาการเดินทาง การติดต่อดูธุรกิจ การทำงาน หรือการศึกษาเล่าเรียนจำเป็นต้องออกจากบ้านแต่เช้ามืด กลับถึงบ้านค่ำทำให้เกิดความเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลียต่อการดำเนินกิจวัตรประจำวัน ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของประชาชนในกรุงเทพฯ ในจำนวนประชากรของกรุงเทพฯทั้งหมดนี้กลุ่มที่น่าสนใจศึกษาผลกระทบดังกล่าวได้แก่กลุ่มของเด็กและวัยรุ่น ซึ่งเป็นกลุ่มที่จะต้องอาศัยการปรับตัวตามสภาพสิ่งแวดล้อมและเพื่อความประสบความสำเร็จของชีวิต ทั้งเด็กและวัยรุ่นที่มีปัญหาทางด้านการปรับตัวจะปรากฏออกมาหลายลักษณะ เช่นการติดยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสุขภาพจิต เป็นต้น จากสถิติของกองสุขภาพจิตกรมการแพทย์ พบว่าปี 2530 มีผู้ป่วยโรคจิตมารับการรักษาที่โรงพยาบาลถึง 434,477 ราย ในจำนวนนี้มีผู้ที่มีอายุระหว่าง 17 - 25 ปี มากที่สุด ซึ่งมีอาการทางจิตหรือประสาท นอกจากจะเป็นการระคายเคืองแล้วยังอาจก่อปัญหายุ่งยากต่อญาติพี่น้องและบุคคลใกล้ชิด ปัญหาที่เห็นเด่นชัดมาก ได้แก่ปัญหาการฆ่าตัวตาย โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุ 17 - 25 ปี ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มวัยเสี่ยง (Population at risk) จากสถิติการฆ่าตัวตายของกลุ่มวัยนี้พบว่ามีประมาณ 15 คนต่อประชากร 100,000 คน(คนไทยฆ่าตัวตายเพิ่ม 2523) แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันวัยรุ่นไทยไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจึงควรที่จะรีบหาทางลดปัญหาการฆ่าตัวตายนี้ด้วยการส่งเสริมให้ประชากรกลุ่มวัยเสี่ยงมีสุขภาพจิตดี เข้าใจปัญหาของตนเองและสังคม อันส่งผลให้เกิดการปรับตัวของวัยรุ่นเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ แนวทางหนึ่งอาจทำได้โดยการจัดการศึกษาที่มุ่ง เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต การจัดกิจกรรมสันทนาการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพจิตที่ดีของกลุ่มวัยเสี่ยง

เป็นที่ยอมรับกันมาโดยตลอดว่า ปัญหาทางด้าน การปรับตัวอาจก่อตัว สะสมเป็นปัญหามาตั้งแต่วัยเยาว์ก่อนเข้าโรงเรียน จนกระทั่งเข้ามาสู่โรงเรียน และมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของกลุ่มวัยเสี่ยงที่มีส่วนผลักดันให้เกิด ปัญหาทางด้าน การปรับตัว ดังนั้นเมื่อพบว่าปัญหาการปรับตัวของนิสิตนักศึกษาที่เกิดขึ้นในช่วงที่เข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระยะปีแรก ๆ ซึ่งได้แก่ชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 2 เป็นส่วนใหญ่แม้ว่าจะยังไม่สามารถยืนยันได้อย่างแน่นอนชัดเจนว่าปัญหาเหล่านี้เกิดจากอะไร เมื่อใด หากศึกษาภูมิหลังของนักศึกษาที่เป็นประชากรกลุ่มวัยเสี่ยง เหล่านี้แล้วอาจพบที่มาของปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น ในสถานศึกษาบางแห่งมักจะมี นักเรียนวัยรุ่นบางกลุ่มแสดงลักษณะให้เห็นสภาพบกพร่องทางสุขภาพจิตที่ค่อนข้างจะ ชัดเจนแล้วแสดงออกด้วยพฤติกรรมก้าวร้าวชอบหาเหตุทะเลาะวิวาท บางรายมี อาการซึมเศร้าเก็บกด มีความขัดแย้งในตนเอง ซากแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเอง ให้ไปสู่ความก้าวหน้าของชีวิต เนื่องจากอาการบกพร่องทางสุขภาพจิตดังกล่าว สามารถจะส่ง เกตุได้ ครูอาจารย์ที่ทำการสอนและใกล้ชิดเด็ก จะพบและ เห็น ปัญหาเหล่านี้ได้ก็ และควรเป็นผู้ที่มีส่วนแก้ไขและป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดเป็น ปัญหาเรื้อรังและ เป็นปัญหาที่รุนแรง อย่างไรก็ตามมั่นใจว่าสถานศึกษาทุกแห่งจะมุ่ง เน้นการจัดการ เรียนการสอนด้วยวัตถุประสงค์และ เป้าหมายที่คล้ายคลึงกัน แต่ใน ทางปฏิบัติยังมีความแตกต่างและหลากหลายในประเด็นของนโยบายที่เกี่ยวกับสุขภาพ จิตและการปรับตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่มุ่ง เน้นผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนเป็นสำคัญมากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ

วิธีการหรือแนวทางที่จะส่งเสริมประชากรกลุ่มวัยเสี่ยงให้พ้นสภาพปัญหา ของการปรับตัวและมีสุขภาพจิตที่ดีได้นั้น คงจะต้อง เริ่มจากองค์กรหลายองค์กรนับ ตั้งแต่บ้าน โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับประชากร กลุ่มวัยเสี่ยง จะต้องหาทางสนับสนุนส่งเสริมให้มีการปรับตัวที่ดี ใ้รู้ว่าตัวเองมี คุณค่าและมีเป้าหมายของชีวิต ในทางตรงกันข้ามหากประชากรกลุ่มวัยเสี่ยงนี้เกิด ความรู้สึกที่ตัวเองจะต้องประสบความล้มเหลวในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะ เมื่อ เขาได้ตั้งจุดมุ่งหวังว่าจะสอบเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาให้ได้ เมื่อพลาคโอกาส ที่จะได้ เข้าศึกษาต่ออาจเกิดความเสียใจมากจนเกิดอาการที่เรียกว่า "จิตแตก" (Mental Breakdown) แล้วสร้างรลภของตนเองขึ้น เก็บตัว เพื่อฝัน และ

บางรายที่มีอาการรุนแรงก็อาจมีอาการของจิตเภท (Schizophrenia) บางคนปรับตัวไปสู่อาการเจ็บป่วยกลายเป็นคนไข้โรค เช่น ปวดศีรษะ ปวดหลัง ไม่มีแรง ที่เป็นโรคทางกายอันเกิดจากสาเหตุทางจิตใจ (Psychosomatic)

จากสภาพปัจจุบัน มีการแข่งขันเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามากขึ้น ประชากรวัยเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วมีโอกาสเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัยในระบบจำกัดรับมีจำนวนน้อยมาก จากรายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย 2529) รายงานว่าปีการศึกษา 2529 มีเพียงร้อยละ 15.64 ของผู้สำเร็จการศึกษาจากมัธยมศึกษาตอนปลายที่สอบเข้าเรียนต่อได้ และยังมีข้อมูลที่น่าสนใจคือ ผู้ที่สอบได้ส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ มากที่สุด อาชีพของบิดามารดาส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าของกิจการหรือค้าขาย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน ได้จัดตั้งโครงการนิสิตโควตาขึ้น เพื่อส่งเสริมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนดีของจังหวัดภาคกลางตอนเหนือได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี ลพบุรี ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง อุทัยธานี และนครนายก ให้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครมากยิ่งขึ้น โครงการดังกล่าวได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกนิสิตโควตาไว้ คือนักเรียนที่จะสมัครเข้าศึกษาตามโครงการ จะต้อง มีสัญชาติไทย มีความประพฤติดี มีสุขภาพและพลานามัยดี ไม่ทุพพลภาพ และกำลังศึกษาอยู่ในมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นที่ศึกษาอยู่ปัจจุบันไม่ต่ำกว่า 2.70 หรือได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในกลุ่มร้อยละ 10 ของนักเรียนเก่งของโรงเรียนโดยทางโรงเรียนจะเป็นผู้ส่งรายชื่อนักเรียนที่ประสงค์จะสมัคร และมีคุณสมบัติครบถ้วนมาให้มหาวิทยาลัยพิจารณา การนี้มหาวิทยาลัยจะจัดส่งคณะกรรมการไปทำการคัดเลือกนักเรียนจากรายชื่อดังกล่าวยังจังหวัดที่นักเรียนกลุ่มนั้นเรียนอยู่ การคัดเลือกดังกล่าวใช้วิธีการสัมภาษณ์คัดเลือกนักเรียนให้เป็นนิสิตโควตา เมื่อนักเรียนได้รับการคัดเลือกแล้ว นักเรียนจะไม่มีสิทธิ์สมัครสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (สอบคัดเลือกรวม) อีก

ต่อมาในปีการศึกษา 2530 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคกลางตามแถบ

ชานเมือง ยังได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
ไม่ทั่วถึง จึงได้ขยายโอกาสให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน
กรุงเทพฯ โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่ผลิตของมหาวิทยาลัยออกไปหา
การฝึกสอนซึ่งได้แก่ โรงเรียนสีกัน มัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ หอวัง สารวิทยา
คอนเมืองจตุรจินคา คอนเมือง(ทหารอากาศบำรุง) รัตนโกสินทร์สมโภช เศรษฐบุตร-
บำเพ็ญ ศรีพญา มัธยมวัดบึงทองหลาง ลาดปลาเค้าพิทยาคม นวมินทร์ราชูทิศ
บางกระบือ เทพศิลา สันติราษฎร์วิทยาลัย สีลาจารย์พิพัฒน์ และสุรศักดิ์มนตรี ทั้งนี้ใช้
เกณฑ์เดิมในการพิจารณาคัดเลือก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน เป็นสถาบันการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา ที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ
เพื่อออกไปทำงานรับใช้สังคมและประเทศชาติ มหาวิทยาลัยได้ปฏิบัติหน้าที่ตาม
ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยโดยครบถ้วน นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังได้มุ่งเน้นใน
ความพยายามที่จะสนับสนุน และส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่ถึงพร้อมซึ่งความรู้ความ
สามารถ ความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีความเป็นผู้ใหญ่ที่
มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รวมทั้งการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยตามที่ถูกต้อง
ควร ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น มีความแตกต่างจากสภาพของ
การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา นิสิตจำเป็นต้องพึ่งตนเอง จัดการและดำเนิน
การทุกสิ่งทุกอย่างด้วยตนเอง เช่น การลงทะเบียนเรียน การเลือกวิชาเรียน
การสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์ การคบเพื่อน การเลือกที่พักอาศัยและการเข้า
ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งนอกจากแนวทางดังกล่าวถ้าหากนิสิต
สามารถปรับตัวให้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยได้
ก็เป็นที่เชื่อได้ว่านิสิตจะไม่มีปัญหาในเรื่องสุขภาพจิต ในทางกลับกันหากนิสิตปรับตัว
ไม่ได้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะมีผลกระทบต่อสุขภาพมากน้อยขึ้นอยู่กับตัวนิสิตแต่ละ
บุคคล เช่นอาจทำให้เกิดความหดหู่ ท้อแท้ หมกหมัว เบื่อหน่ายวิตกกังวล อันจะ
ส่งผลต่อการเรียนของนิสิตนั้น ๆ ซึ่งอย่างน้อยอาจพบว่ามีอาการสอพลอ มีการคบ
ออกกลางคัน หรืออาจถึงขั้นฆ่าตัวตายก็ได้

นิสิตโรคควาที่ได้รับการคัดเลือก เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตบางเขน แล้วนั้น มีจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาในเรื่องของ การปรับตัว บาง

คนเพิ่งจะได้มีโอกาสเข้ากรุงเทพฯ เป็นครั้งแรก เมื่อพบกับสภาพความวุ่นวายสับสนของเมืองหลวง บางคนบางครั้งถึงกับล้มตัว หลงไหลไปกับแสงสีบายนามานาประการ บ่อยครั้งปล่อยใจตามใจตัวเอง หรือให้เพื่อนชักจูงทดลองจนความมอหาคู้ออยากเห็น ออยากทดลองกับสิ่งใหม่ ๆ จึงมีพฤติกรรมที่ไม่เอื้อต่อการครองตัวครองใจคนไว้เพื่อการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ความสิ่งแวคล้อมใหม่ ๆ เช่น การเที่ยวเตร่ ทิคการพนัน ทิคยาเสพติด พฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดปัญหาในการปรับตัวของนิสิตโดยตรง เช่น ปัญหาด้านการใช้จ่ายเงินทอง ปัญหาการคบเพื่อนทั้งเพื่อนต่างเพศและเพศเดียวกัน ปัญหาการเรียน เป็นต้น

นิสิตโควตาที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาศึกษานั้น จะมีวัยที่นับได้ว่าอยู่ในระยะหัว เลี้ยวหัวต่อของวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งมีลักษณะ เด็กก็ไม่ใช่วผู้ใหญ่ก็ไม่เชิง เป็นระยะ เจริญมตัว เพื่อ เป็นผู้ใหญ่ที่ปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสุข การที่นิสิตโควตาสามารถปรับตัวในขณะที่ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขแล้ว ก็ย่อมจะมีผลต่อการปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อ เป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ดังนั้นนิสิตจะต้องมีการปรับตัวได้ไม่เท่ากับเพื่อนทั้ง เพศเดียวกันและต่าง เพศ ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้คนในสังคมรวมทั้งตัวนิสิตเองที่จะต้อง เข้าใจและยอมรับสภาพของตนเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสมสามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ มีความรับผิดชอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของตนเอง ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม และเป็น ผู้ที่มีคุณธรรม นิสิตโควตาจำนวนมากไม่น้อยที่ประสบปัญหาในการปรับตัว เมื่อเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัย ปัญหาของการปรับตัวดังกล่าว ได้แก่ การปรับตัวเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน การปรับตัวเข้ากับงานกิจการนิสิต ปัญหาในเรื่องสุขภาพ การปรับตัวเข้ากับเพื่อน ปัญหาเศรษฐกิจการเงินค่าใช้จ่าย การแบ่งเวลาเรียน จุดมุ่งหมายในชีวิต ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน รวมทั้งปัญหาที่เกิดจากสถานที่ ระบบการบริหารของมหาวิทยาลัย

นิสิตโควตาที่เข้ามาศึกษาจะมีอายุระหว่าง 17-25 ปี ซึ่งถือว่าอยู่ในระยะวัยรุ่นตอนปลายได้ เป็นวัยที่ต้องการอยู่ในกลุ่มเพื่อนของคน (Peer Group) ในด้านอารมณ์ จะมีการเปลี่ยนแปลงง่าย หัวใจไหวง่าย มีความวิตกกังวลมีอารมณ์รุนแรง กลัวโรคภัยไม่มีเหตุผล มักจะชอบหรือนิยมนับถือคนเก่งความสวยคา

ของพวกเขา จึงทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย ชอบคัดค้านผู้ใหญ่ในบางครั้งก็มีเหตุผลแต่ขาดประสบการณ์ จึงทำให้ความสำเร็จในการทำงานไม่ถึงเท่าที่ควร ปัญหาที่จะพบจากนิสิตควาอยู่เสมอ ได้แก่ปัญหาการคบเพื่อน การเลือกอาชีพ ปัญหาการปรับตัวทางด้านการศึกษา เป็นต้น

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ของนิสิตควาค้างกล่าวข้างต้น มีส่วนสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะศึกษาสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตควา เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษารังนี้มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาวางแผนป้องกัน และให้คำแนะนำแก่นิสิตควาให้ได้อย่างที่ตามสมควรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์

1. เพื่อการศึกษาปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตควา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตควา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิตของนิสิตควาทังเพศชาย และเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน
2. นิสิตควาคาที่เรียนอยู่ชั้นปีที่แตกต่างกันมีปัญหาการปรับตัว และสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน
3. นิสิตควาคาที่เลือกเรียนวิชาเอกแตกต่างกัน มีปัญหาการปรับตัว และสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการปรับตัว และสุขภาพจิตของนิสิตคววมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน ดังนี้

1.1 ครอบคลุมของการศึกษาครอบคลุมถึงปัญหาการปรับตัวของนิสิตควคา 11 ด้านด้วยกัน ได้แก่

- 1.1.1 ปัญหาด้านสุขภาพและพัฒนากายทางร่างกาย
- 1.1.2 ปัญหาด้านการเงินและที่อยู่อาศัย
- 1.1.3 ปัญหาด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ
- 1.1.4 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
- 1.1.5 ปัญหาด้านการปรับตัวทางอารมณ์และส่วนตัว
- 1.1.6 ปัญหาด้านการปรับตัวทางเพศ
- 1.1.7 ปัญหาด้านทางบ้านและครอบครัว
- 1.1.8 ปัญหาด้านศีลธรรม จรรยาและศาสนา
- 1.1.9 ปัญหาด้านการปรับตัวทางด้านการศึกษา
- 1.1.10 ปัญหาทางด้านอนาคต เกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา
- 1.1.11 ปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน

1.2 ใช้แบบตรวจสอบสุขภาพจิต เอส-ซี-แอล-90 (SCL-90) ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มอาการผิดปกติทางจิต 9 ด้าน ได้แก่

- 1.2.1 ด้านความรู้สึกลึกผิดปกติทางร่างกาย
- 1.2.2 ด้านการย้ำคิดย้ำทำ
- 1.2.3 ด้านความรู้สึกลึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น
- 1.2.4 ด้านอาการซึมเศร้า
- 1.2.5 ด้านความวิตกกังวล
- 1.2.6 ด้านความก้าวร้าวและชอบทำลาย
- 1.2.7 ด้านความหวาดระแวง
- 1.2.8 ด้านความกลัวโรคภัยไม่มีเหตุผล
- 1.2.9 ด้านอาการทางจิต

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตโควตาทั้งหมดที่กำลังเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน และลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 จำนวน 204 คน แยกตามชั้นปีได้ดังนี้ ปี 1 มี 52 คน ปี 2 มี 50 คน ปี 3 มี 47 คน และปีที่ 4 มี 55 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ชั้นปี และวิชาเอก

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการปรับตัวและสุขภาพจิต

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. นิสิตโควตาทุกคนทำแบบสอบถามด้วยตัวเองตามความเป็นจริงโดยไม่ต้องปรึกษากัน
2. แบบสอบถามทุกชุดที่ใช้ เป็นแบบสอบถามที่สามารถวัดสุขภาพจิตและปัญหาการปรับตัวของนิสิตโควตาได้
3. ผู้วิจัยถือว่าค่าตอบแทนที่ได้จากแบบสอบถามของนิสิตโควตา เป็นข้อมูลที่เป็นความจริง เชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. สุขภาพจิต หมายถึงสภาพชีวิตที่เป็นสุขผู้ที่มีสุขภาพจิตดีไม่เพียงแต่ปราศจากโรคจิตโรคประสาทเท่านั้น แต่ยังสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น ๆ มีชีวิตอยู่ได้อย่างสมคุณุศลย์สะบายสามารถตอบสนองความต้องการของคนเองในโลกที่เปลี่ยนแปลงได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจตนเอง
2. ปัญหาการปรับตัว หมายถึงปัญหาที่นิสิตโควตาประสบและรับรู้ในระดับจิตสำนึกซึ่งได้มาจากการรายงานตัวของนิสิตโควตาจากแบบสอบถาม
3. นิสิตโควตา หมายถึงนิสิตที่ได้รับคัดเลือกเข้ามาศึกษาคณะระดับอุดมศึกษาคณะเกษตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน
4. วิชาเอก หมายถึงวิชาเอกที่นิสิตโควตาเลือกตามที่ตนเองถนัด และต้องการที่จะเรียนต่อไป